

Hof van beroep te Gent, arrest van 15 mei 2008

Schijnhuwelijk – Vordering tot nietigverklaring na voltrekking én ontbinding in Turkije – Internationale bevoegdheid – Artikelen 1a en 2.1a Brussel II verordening – Toepasselijk recht – Beoordeling van de ware intentie van de huwelijkskandidaten – Toestemming is grondvereiste – Artikel 3, derde lid BW (oud) – Distributieve toepassing van de leges patriae – Artikel 21 WIPR – Exceptie van Belgische internationale openbare orde – Artikelen 146bis en 167 BW – Bewijs van veinzing conform de lex fori

Mariage blanc – Demande en annulation d'un mariage célébré et dissous en Turquie – Compétence internationale – Articles 1a et 2.1a Règlement Bruxelles II – Droit applicable – L'appréciation de l'intention véritable des candidats au mariage – Le consentement est une condition de validité – Article 3, alinéa 3 C.c. (ancien) – L'application distributive des leges patriae – Article 21 CDIP – L'exception d'ordre public international belge – Articles 146bis et 167 Cc – La preuve de simulation selon la lex fori

Arrest

2007/AR/1741

in de zaak van:

1. **T. Bayram**, arbeider,
van Turkse nationaliteit,
wonende te 9220 HAMME (O.-VL.), (...),

appellant,

2. **T. Elif**, arbeidster,
van Belgische nationaliteit,
wonende te 9100 SINT-NIKLAAS, volgens de stukken (...), thans volgens het rijksregister (...),
appellante,

beiden hebbende als raadsman mr. VAN ROYEN Filip, advocaat te 9100 SINT-NIKLAAS, J. Lonckestraat 50

tegen:

de PROCUREUR-GENERAAL bij het HOF VAN BEROEP TE GENT,
met kabinet te 9000 GENT, Koophandelsplein 23,
geïntimeerde,
verschijnend in de persoon van eerste advocaat-generaal Anita Harrewyn,

wijst het hof het volgend arrest:

De appellanten hebben bij verzoekschrift neergelegd ter griffie op 6 juli 2007, bij gebrek aan tegenspraak en een ambtshalve op te werpen exceptie, tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld tegen het vonnis op 24 mei 2007 uitgesproken door de vierde kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

Op de openbare terechtzitting van 17 april 2008 werden de partijen gehoord in hun middelen en conclusies, waarna de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

de procedurele en feitelijke voorgaanden en de vorderingen van de partijen in de huidige instantie

1. De procedurele en de feitelijke voorgaanden werden door de eerste rechter zeer uitvoerig uiteengezet op folio 1768 t.e.m. 1781 van het bestreden vonnis. Het volstaat thans dat het hof daarnaar verwijst.

2. Bij het bestreden vonnis werd de vordering van de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde toelaatbaar en gegrond verklaard.

Gezegd werd dat het huwelijk voltrokken op 4 april 2002 voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Bolvadin(Turkije}, tussen T. Bayram (T. Bayram volgens de Turkse huwelijksakte), van Turkse nationaliteit, geboren te Bolvadin (Turkije) op 25 april 1983, en Taser Elif (T. Elif volgens de Turkse huwelijksakte), van Belgische nationaliteit, geboren te Ayfon Bolvadin (Turkije) op 20 augustus 1983, nietig is en geen uitwerking zal hebben in België.

Bevolen werd tevens dat:

- het beschikkend gedeelte van het tussengekomen vonnis, wanneer dit in kracht van gewijsde zal zijn getreden, zal overgeschreven worden in de lopende registers van de akten van huwelijk van het district Brussel en van de plaats waar de appellanten zijn ingeschreven in de registers van de bevolking;
- bij gebeurlijke overschrijving van de huwelijksakte door de ambtenaar van de burgerlijke stand randmelding zal worden gemaakt van het tussengekomen vonnis en dat door de voornoemde ambtenaar hiervan kennis zal worden gegeven aan de procureur des Konings, dewelke zorg zal dragen dat deze randmelding op éénvormige wijze zal worden aangebracht door de hoofdgriffier op het ter griffie berustend register;
- van de huwelijksakte geen uitgifte, afschrift of uittreksel meer zal mogen worden afgeleverd zonder voormelde randmelding, op straffe van schadevergoeding door de ambtenaar die ze heeft afgegeven.

Tenslotte werden de appellanten veroordeeld tot de kosten, deze aan de zijde van de geïntimeerde niet begroot bij gebrek aan omstandige opgave.

3. In hun beroepsakte en daaropvolgende conclusies streefden de appellanten het tenietdoen na van het bestreden vonnis en vorderden zij dat het hof, opnieuw beslissend, de oorspronkelijke vordering van de geïntimeerde zou afwijzen als ongegrond, met verwijzing van de geïntimeerde in de kosten van de beide instanties, aan hun zijde nader begroot.

Bij haar beroepsconclusies besloot de geïntimeerde tot de afwijzing van het hoger beroep als ongegrond en tot de integrale bevestiging van het bestreden vonnis, met de veroordeling van de appellanten tot betaling van de kosten van de beide instanties, aan zijn zijde nader begroot.

Beoordeling

1. Alleszins op het ogenblik van het inleidend exploit had de appellant de Turkse nationaliteit. De tweede geïntimeerde had en heeft nog steeds de Belgische nationaliteit.

Ze huwden op 4 april 2002 voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Bolvadin (Turkije).

De vraag stelt zich naar de geldigheid van desbetreffend internationaal huwelijk.

De ontbinding van het huwelijk door eventuele echtscheiding ressorteert slechts gevolgen *ex nunc*.

De nietigverklaring van het huwelijk heeft gevolgen *ex tunc*.

De openbare orde vereist aldus dat zou worden beslist nopens de vordering tot nietigverklaring van het huwelijk en dit ongeacht het feit dat bij in kracht van gewijsde getreden vonnis van 19 oktober uitgesproken door de rechtbank van eerste aanleg te Bolvadin (Turkije) de echtscheiding reeds zou zijn uitsproken tussen de partijen (stavingstuk 10 van de appellanten).

2. De vordering werd ingeleid op verzoek van de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde bij dagvaarding op 3 maart 2003 betekend aan de beide appellanten.

Krachtens art. 1a) en 2.1.a van de EG-verordening nr. 1347/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen (PB L 160 van 30 juni 2000, 19, kortweg Brussel II-V^o) genaamd), met inwerkingtreding op 1 maart 2001, kon desbetreffende vordering tot nietigverklaring worden ingesteld in België. De territoriaal bevoegde rechtbank is deze van Dendermonde, de appellanten beiden wonende te Temse (art.624.Ger.W.).

De omstandigheid dat het huwelijk voor een vreemde autoriteit werd gesloten impliceert niet dat de Belgische rechter het geveinsd huwelijk niet zou kunnen nietig verklaren.

De nietigverklaring beoogt immers niet de akte (*instrumentum*) te treffen, maar de achterliggende toestand die in deze akte werd opgetekend (*negotium*).

3. De rechtsvraag naar het toepasselijk recht dient vooraf te worden gesteld, nu het bestreden huwelijk tot de staat van de personen behoort en de desbetreffende wetsbepalingen de openbare orde raken.

Volgens het op de voorliggende rechtshandeling van 4 april 2002 hetzij vóór de inwerkingtreding van het Wetboek houdend het Internationaal Privaatrecht (WbIPR) op 1 oktober 2004 (wet van 16 juli 2004, B.S. 27 juli 2004) - toepasselijk Belgisch internationaal privaatrecht beheerst de wet die van toepassing is op de geldigheidsvoorwaarden van een huwelijk eveneens de nietigverklaring ervan.

Een internationaal huwelijk is geldig gesloten wanneer, voor wat betreft de grondvoorwaarden, beide echtgenoten voldoen aan hun nationale wet en voor wat betreft vormvoorwaarden de *lex locus regit actum* wordt gevolgd.

De naleving van de vormvereiste is ter zake niet ter discussie. De geïntimeerde is van mening dat in feite te dezen aan de grondvoorwaarden, meer bepaald de toestemmingsvereiste, niet werd voldaan.

Op de openbare terechtzitting van 17 april 2008 heeft de geïntimeerde verduidelijkt dat zijn vordering niet gegrond is op een 'gedwongen' huwelijk aan de zijde van de appellanten, doch louter op de vaststelling dat de beide partijen een 'schijnhuwelijk' hebben aangegaan op 4 april 2002 en geen duurzame levensgemeenschap beoogden.

4. De nationale wet van ieder van de echtgenoten dient distributief te worden toegepast, onder voorbehoud van de exceptie van de Belgische internationale orde.

In de respectieve toepasselijke wet moet normaliter worden nagegaan wat onder toestemmingsvereiste wordt verstaan.

5. Overeenkomstig art. 146bis B.W. [ingevoegd] bij art. 12 wet van 4 mei 1999 (B.S. 1.VII.1999) met inwerkingtreding op 1 januari 2000] is er naar Belgisch recht geen huwelijk wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen tot het huwelijk, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet is gericht op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

Bijgevolg dient aangetoond te worden, om te kunnen spreken van een schijnhuwelijk, dat minstens één van de echtgenoten tot het huwelijk is toegetreden uitsluitend om een andere reden dan om een gezin te stichten.

Het bewijs van die veinzing wordt geleverd overeenkomstig de Belgische wet, die de procedure regelt, hetzij door alle middelen van recht, vermoedens inbegrepen.

6. De geïntimeerde slaagt naar het oordeel van het hof in zijn bewijslast van het bestaan van een schijnhuwelijk.

Vooreerst worden de pertinente overwegingen door de eerste rechter gemaakt op folio 1782 t.e.m. 1784 van het bestreden vonnis geenszins weerlegd door de grieven, middelen en argumenten door de appellanten in de huidige instantie aangebracht. Deze overwegingen worden door het hof tot de zijne gemaakt en dienen thans dan ook als herhaald te worden beschouwd.

Bovendien zijn geenszins van aard om anders te oordelen:

a) de vaststelling dat de verblijfsregularisatie van de appellant in België op 29 juni 2004 geregulariseerd werd en hij op 30 juni 2004 in het bezit werd gesteld van een identiteitskaart voor vreemdelingen.

Deze regularisatie is er gekomen nadat de aanvraag d.d. 3 juli 2002 door de appellant tot vestiging in het Rijk op 28 november 2002 geweigerd was en hij tegen deze weigeringsbeslissing op 13 december 2002 een verzoek tot herziening had ingediend bij de Dienst Vreemdelingenzaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Deze beslissing tot herziening van de weigeringsbeslissing is er gekomen als gevolg van een gunstig advies uitgebracht door de Commissie van Advies voor Vreemdelingen aan de Dienst Vreemdelingenzaken, nadat de appellanten in het tijdsverloop van bijna één jaar verschillende malen voor die Commissie samen zijn verschenen.

Nochtans kan uit de door de partijen overgelegde stavingstukken niet worden afgeleid dat het advies van de Commissie de strekking en draagwijdte had die de appellanten daaraan thans willen geven.

Volgens een schrijven van de dienst bevolking van de stad Sint-Niklaas op 18 augustus 2005 (stavingstuk 94 van de geïntimeerde) aan de geïntimeerde wordt hierover immers enkel medegedeeld:

'... Volgens onze informatie zou het echtpaar bij ondervraging bij DVZ toegegeven hebben dat het oorspronkelijk een schijnhuwelijk betrof maar dat zij inmiddels van elkaar gingen houden. De

commissie van advies voor vreemdelingen heeft dit argument aanvaard (beslissing december 2003) en Bayram T. werd op 30 juni 2004 in het bezit gesteld van de definitieve verblijfsvergunning (I.K. voor Vreemdelingen) en ingeschreven in het bevolkingsregister.
...'

Alleszins kan het louter bestaan van een advies van de Commissie gevolgd door een beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken tot herziening van de weigeringsbeslissing tot vestiging van de appellant in het Rijk niet beletten dat de rechtbank, en in hoger beroep het hof van beroep, een geheel van omstandigheden aanduidt die met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aantonen dat het afgesloten huwelijk werd afgewend van zijn normale intentie en dat de partijen of één van hen noch tijdens noch na het voltrekken van het huwelijk ooit de bedoeling hebben gehad om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen.

Eén en ander betreft immers een feitenkwestie die steeds concreet moet worden benaderd.

De omstandigheid dat de Commissie een voor de appellant gunstig advies verstrekte aan de Dienst Vreemdelingzaken op grond van een aantal opeenvolgende gesprekken die zij met de appellanten heeft gevoerd, doet daaraan geen afbreuk.

b) de bewering van de appellanten dat zij eerst gedurende ruim een jaar vanaf de maand juni 2002 bij de ouders van de appellante te Temse hebben ingewoond, om daarna vanaf de maand juli 2003 gedurende 3,5 jaar te hebben samengeleefd in een eigen appartement te Sint-Niklaas, (...).

Vooreerst gaan de appellanten vlot over hun eerste 'huwelijksjaar' heen, toen zij zouden hebben ingewoond bij de ouders van de appellante.

Uit de verklaring die de appellante op 23 november 2002 aflegde aan de politie te Kruibeke-Temse (stavingstuk geïntimeerde 2 -8) kan nochtans geenszins worden afgeleid dat de appellanten toen samenleefden als een gehuwd koppel.

De appellant verklaarde aan de verbalisanten weliswaar dat hij met de appellante aldaar een eigen kamer deelde, maar tijdens haar verhoor vermeldde de appellante toch expliciet:

- *'Bayram heeft nog nooit op mijn kamer geweest.'*;

- *'Ik heb met Bayram geen liefdesrelatie.'*;

- *'Bayram spreekt niet tegen mij.'*;

- *'Hij is zelden thuis.'*;

hetgeen onbetwistbaar op het tegendeel wijst.

De appellanten zouden dan samen in de maand juli 2003 verhuisd zijn naar een appartement in Sint-Niklaas, waar ze tot het begin van 2006 zouden hebben samengeleefd.

Vooreerst betreft die tijdspanne geen 3,5 jaar zoals de appellanten voorhouden, doch slechts 2,5 jaar.

Wat de appellanten ook mogen beweren, verschillende elementen uit de processen-verbaal van het politieonderzoek die de geïntimeerde overlegt wijzen er op dat de appellante daar nooit daadwerkelijk met de appellant heeft samengewoond.

In het verslag van gezamenlijke vestiging van 16 augustus 2005, opgemaakt door de lokale politie Temse-Kruibeke, verklaart de verbalisant uitdrukkelijk ervan overtuigd te zijn dat alleen de appellant daar woont: het bed is slechts langs één kant beslapen, er werd geen kledij van de appellante aangetroffen, noch toiletartikelen van een vrouw, terwijl tijdens bijhorend buurtonderzoek werd vastgesteld dat de burens het koppel niet kennen, net zomin als de postbode (stavingstuk van de geïntimeerde 100)

De wijkagent kon slechts na verschillende pogingen de appellante te Sint-Niklaas aantreffen. Volgens haar was dit te wijten aan de ziekelijke toestand van haar moeder die zij bijstond. De appellant gewaagde daarentegen van de zwangerschap van zijn schoonmoeder om de uithuisigheid van zijn echtgenote te verklaren (stavingstukken geïntimeerde 89 en 92).

Ook het verhoor van de appellante op 14 maart 2006 door de politie van Sint-Niklaas (stavingstukken geïntimeerde 109 t.e.m. 113) en het bijhorend bezoek aan het appartement in Sint-Niklaas tonen het gebrek aan samenleven van de appellanten aan.

Vooreerst werd er voorheen op verschillende tijdstippen aldaar nooit iemand aangetroffen. De appellante verklaarde nadien echter dat zij weliswaar van 's morgens vroeg (5 uur) tot 's avonds laat (22 of 23 uur) bij haar ouders te Temse of op haar werk verblijft, maar toch steeds de nacht samen met de appellant doorbrengt in het appartement te Sint-Niklaas.

Nochtans hadden de verbalisanten (stavingstukken geïntimeerde 109 t.e.m. 111) bij hun plaatsbezoek op 14 maart 2006 de indruk dat de bewoner of bewoners ervan daar slechts 'kampeerden' [de hierbij overgelegde fotoreportage (stavingstuk geïntimeerde 114 t.e.m. 131) behoeft dienaangaande inderdaad geen nadere uitleg].

Een dergelijke verblijfssituatie komt niet geloofwaardig over bij een gehuwd koppel dat aldaar naar eigen zeggen reeds een aantal jaren als man en vrouw samenleefde.

De bewering van de appellante op 16 maart 2006 en van de appellant op 20 maart 2006 aan de politie van Sint-Niklaas dat zij wel degelijk samenwonen, een echt huwelijk hebben en elke nacht samen de nacht doorbrengen, staat trouwens eerder haaks niet alleen op de bewering van de appellanten in hun beroepsakte dat zij tot begin 2006 hebben samengeleefd om dan elk afzonderlijk te gaan wonen, maar vooral op de inhoud van het in kracht van gewijsde getreden echtscheidingsvonnis, tussen de partijen uitgesproken door de rechtbank van eerste aanleg te Bolvadin (Turkije) op 19 oktober 2006 wegens 'hevige onenigheid' in de zin van art. 166 van het Turks Burgerlijk Wetboek, dat de appellanten zelf als hun stavingstuk 10 overleggen.

De appellante zou immers een verzoekschrift tot echtscheiding ter griffie van de rechtbank te Bolvadin (Turkije) hebben neergelegd beweerend dat de appellanten sinds hun huwelijksdag niet hebben kunnen overeenkomen, dat de appellant haar vanaf het begin van het huwelijk alsmaar heeft uitgemaakt, dat hij geen oog voor haar heeft gehad en dat hij zelfs een relatie heeft aangevat met een andere vrouw, met wie hij wenst te huwen.

Waar de appellant die aantijgingen volgens de termen van het echtscheidingsvonnis niet betwistte en bevestigd heeft een buitenechtelijke relatie te hebben met een andere persoon, stelt het hof vast dat de vader van de appellant, als getuige opgeroepen door de appellante, bevestigde dat zijn zoon reeds 2-3 jaar een buitenechtelijke relatie heeft met een andere vrouw met dewelke hij samenleeft.

In de huidige instantie wordt noch door de appellanten beweerd dat hun respectieve verklaringen alsmede deze afgelegd (onder ede?) door de vader van de appellant gelogen zouden zijn.

c) de bewering dat een 'gearrangeerd' huwelijk nog geen schijnhuwelijk uitmaakt.

Naar het oordeel van het hof steunt de vordering van de geïntimeerde niet op de omstandigheid dat er te dezen van een 'gearrangeerd' huwelijk sprake zou zijn, docht wel op het bestaan van een schijnhuwelijk waarbij de partijen of zelfs één van hen niet het totstandkomen van een duurzame levensgemeenschap beoogden.

Daarenboven kan het gearrangeerd zijn van een huwelijk in voorkomend geval wel degelijk een element vormen dat in de onderlinge samenhang met andere elementen het genoegzaam bewijs vormt van een schijnhuwelijk dat voor de echtgenoten of één van hen niet tot stand gekomen is met het oog op een duurzame levensgemeenschap.

7. Al deze voorgaande vaststellingen, samen met deze reeds gemaakt door de eerste rechter in het bestreden vonnis, welke het hof overneemt (zie hoger), vormen precieze en samenhangende vermoedens dat de appellant het huwelijksinstituut daadwerkelijk heeft misbruikt om hem in staat te stellen als vreemdeling legaal in het Rijk te kunnen verblijven en dat op 2 april 2002 (maar ook daarna) de beide appellanten nooit de bedoeling hebben gehad om een duurzame levensgemeenschap aan te gaan.

In de gegeven omstandigheden kan de nietigverklaring van het huwelijk van de appellanten dan ook met zekerheid worden uitgesproken en kan het huwelijk geen uitwerking hebben in België.

8. Eén en ander raakt de openbare orde, zodat de toetsing aan het Turkse recht - waarover door geen der partijen overigens wordt gerept - zich niet meer opdringt, nu deze niet tot een ander besluit zou kunnen leiden.

9. De eerste rechter heeft passend geoordeeld over de kosten, met dien verstande dat die thans worden begroot op 93,15 EUR aan de zijde van de geïntimeerde. De nog te begroten kosten van het hoger beroep vallen eveneens ten laste van de appellanten.

Alle anders luidende conclusies worden door het hof verworpen als ongegrond, niet dienend en/of irrelevant.

OP DIE GRONDEN,

HET HOF,

recht doende op tegenspraak,

gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch wijst het af als niet gegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis waar het onder meer **nietig** verklaart en zonder uitwerking in België, het **huwelijk** gesloten voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Bolvadin (Turkije) op 4 april 2002 tussen:

T. Bayram (T. Bayram volgens de Turkse huwelijksakte), van Turkse nationaliteit, geboren te Bolvadin (Turkije) op 25 april 1983,
en

T. Elif (T. Elif volgens de Turkse huwelijksakte), van Belgische nationaliteit, geboren te Ayfon Bolvadin (Turkije) op 20 augustus 1983.

Begroot de kosten gevallen aan de zijde van de geïntimeerde voor de eerste rechter thans op 93,15 EUR.

Verwijst de appellanten in de kosten in deze instantie gevallen aan de zijde van de geïntimeerde, niet te begroten bij gebrek aan opgave.

Aldus gewezen door de **ELFDE KAMER** van het hof van beroep te Gent, zetelende in burgerlijke zaken, samengesteld uit:

A. DEENE, raadsheer-wnd. voorzitter,

N. DE TURCK, raadsheer,

K. VANDENBERGHE, raadsheer,

en uitgesproken door de raadsheer-wnd. voorzitter van de kamer in openbare terechtzitting op VIJFTIEN MEI TWEEDUIZEND EN ACHT, bijgestaan door D. VAN DEN DRIESSCHE, griffier.

